

Prof. dr hab. Janina Harasim
Katedra Bankowości i Rynków Finansowych
Wydział Finansów
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

RECENZJA
dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego, organizacyjnego
i popularyzatorskiego dr. Andrzeja Stopczyńskiego
opracowana w związku z postępowaniem habilitacyjnym
wszczętym w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse

Podstawą formalną przygotowania niniejszej recenzji było skierowane do mnie pismo Przewodniczącej Komisji Uniwersytetu Łódzkiego ds. stopni naukowych dr hab. Ewy Kusideł, prof. UŁ informujące o powołaniu mnie przez ww. Komisję w skład komisji habilitacyjnej w roli recenzentki dorobku habilitacyjnego dr. Andrzeja Stopczyńskiego (wyznaczoną przez Radę Doskonałości Naukowej).

Podstawą merytoryczną recenzji była dokumentacja przygotowana przez Habilitanta obejmująca: wniosek dr. Andrzeja Stopczyńskiego o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse, kopię dyplomu doktora nauk fizycznych, autoreferat w języku polskim, wykaz dorobku habilitacyjnego, kopię innych dyplomów, certyfikatów oraz świadectw, oświadczenie współautorki potwierdzające deklarowany przez Habilitanta udział w jednej publikacji wieloautorskiej (w przypadku pozostałych dwóch takich oświadczeń brak), analizę bibliometryczną opublikowanego dorobku naukowego sporządzoną przez Bibliotekę Uniwersytetu Łódzkiego, monografię wskazaną przez Habilitanta jako podstawę o ubieganie się przez niego o nadanie stopnia doktora habilitowanego oraz kopię jednego artykułu naukowego Habilitanta.

Niniejsza recenzja została sporządzona zgodnie z kryteriami oceny dorobku w postępowaniu habilitacyjnym, zawartymi ustawie z dnia 20 lipca 2018 roku, art. 219 ust. 1 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz na podstawie dokumentów złożonych przez Habilitanta, w tym monografii naukowej stanowiącej osiągnięcie naukowe pt. *Interes publiczny i ochrona klienta w przymusowej restrukturyzacji banku*.

1. Sylwetka zawodowa i naukowa Habilitanta

Habilitant rozpoczął karierę naukową w 1986 roku w Zakładzie Fizyki Cząstek Elementarnych Instytutu Fizyki Doświadczalnej Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie do 1994 roku był zatrudniony na stanowisku asystenta. W listopadzie 1994 roku uzyskał na tym Wydziale stopień doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych, w dyscyplinie nauk fizycznych na podstawie rozprawy doktorskiej *Liczniki proporcjonalne z mieszaniną ArC02 w kalorymetrze uzupełniającym detektora ZEUS* (promotor prof. dr hab. Kazimierz Jeleń).

Bezpośrednio po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant podjął pracę w sektorze finansowym. W latach 1994-2007 pracował m.in. w Banku Pekao SA, Polskim Banku Rozwoju SA, Kredyt Banku SA oraz Banku Ochrony Środowiska SA. Do jego kompetencji należało zarządzanie ryzykiem finansowym, w tym kredytowym, rynkowym i operacyjnym. Po 2007 r. rozpoczął pracę w instytucjach sieci bezpieczeństwa finansowego oraz nadzoru:

- w latach 2008-2011, jako Dyrektor Zarządzający Pionem Nadzoru Bankowego w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF), kierował działaniami nadzorczymi podczas światowego kryzysu finansowego. Był odpowiedzialny za nadzór nad największymi bankami w Polsce, uczestniczył w tworzeniu strategii stabilizacyjnych i współpracował z kolegami nadzorczymi europejskich grup bankowych,
- w latach 2009-2012, jako członek Komisji Nadzoru Audytowego, brał udział w działaniach zapewniających przejrzystość i jakość audytu w Polsce,
- w latach 2012-2014 pełnił funkcję doradcy w Narodowym Banku Polskim, wspierając działania na rzecz stabilności systemu finansowego i uczestnicząc w opracowywaniu polityki makroostrożnościowej,
- w latach 2015-2017, jako Dyrektor Departamentu Planowania Przymusowej Restrukturyzacji w Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, przygotowywał plany *resolution* dla polskich banków zgodnie z wymogami Dyrektywy BRRD,
- od 2020 r. jako radca w Biurze Rzecznika Finansowego był autorem lub współautorem raportów i opinii dotyczących rynku usług finansowych.

Dr Andrzej Stopczyński ma więc długi staż pracy w sektorze bankowym, jak również w najważniejszych instytucjach publicznych odpowiedzialnych za nadzór oraz stabilność systemu finansowego. W tym okresie uzupełniał swoje wykształcenie i podnosił kwalifikacje zawodowe, co potwierdzają liczne certyfikaty i świadectwa, których kopie załączono do dokumentacji. W 2009 r., po ukończeniu dwuletnich studiów organizowanych przez Centre for Management Training (Uniwersytet Warszawski, Bloomsburg University of Pennsylvania, Bergische Universität Wuppertal), uzyskał tytuł Master of Business Administration. Ponadto odbył kilka szkoleń zawodowych za granicą:

- 1-19 lipca 1996 r. – udział w warsztatach *Portfolio and Risk Management* prowadzonych przez naukowców z London School of Economics i ekspertów Citibanku dla uczestników z krajów Europy Środkowej i Wschodniej pracujących przy tworzeniu matematycznych modeli zarządzania ryzykiem w instytucjach finansowych Wielka Brytania, Londyn, Citibank,
- 3-11 listopada 2005 r. – udział w szkoleniu *Training in Financial Risk Management* Luksemburg, Institut de Formation Bancaire,
- 19-30 października 2009 r. – udział w seminarium Seminar for Senior Bank Supervisors Stany Zjednoczone, Waszyngton, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Bank Światowy, Rezerwa Federalna.

W związku z pracą zawodową uczestniczył także w pracach organów międzynarodowych, takich jak:

- Rada Nadzorców Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (European Bank Authority - Board of Supervisors), gdzie jako reprezentant Polski uczestniczył w

tworzeniu jednolitych standardów nadzorczych oraz regulacji wspierających stabilność finansową w Unii Europejskiej - lata 2011-2012,

- Grupa Nadzorców z Państw Europy Środkowej i Wschodniej (Group of Banking Supervisors from Central and Eastern Europe - BSCEE) - lata 2008 – 2011,
- program Partnerstwa Wschodniego - inicjatywa Unii Europejskiej mającej na celu zacieśnienie współpracy politycznej i gospodarczej z sześcioma krajami Europy Wschodniej i Kaukazu Południowego (Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Mołdawia, Ukraina)- lata 2012-2014,
- kolegia *resolution* europejskich grup bankowych, gdzie zdobywał doświadczenia w zakresie zarządzania kryzysem w sektorze bankowym na poziomie międzynarodowym - lata 2015-2017.

Dużo skromniejsze jest doświadczenie Habilitanta związane z pracą na uczelniach wyższych. Po uzyskaniu stopnia doktora w latach 1997-2007 prowadził (w ramach umowy zlecenia) zajęcia dydaktyczne na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego oraz Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie. Od ośmiu lat jest etatowym pracownikiem Uniwersytetu Łódzkiego - w 2017 r. został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Bankowości na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym tej uczelni. Ponadto od 2019 r. kieruje Zakładem Rynków Finansowych Bankowości i Ubezpieczeń Instytutu Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych. w Łodzi.

W okresie objętym recenzją, tj. po uzyskaniu stopnia doktora, Habilitant łączył zatem przez kilka lat pracę na uczelni z pracą w sektorze finansowym i powiązanych z nim instytucjach publicznych. Jego doświadczenie w tym zakresie należy uznać za bardzo cenne, choć dla oceny dorobku naukowego ma ono o tyle znaczenie, o ile przyczyniało się do jego wzbogacenia.

2. Ocena dorobku naukowego Habilitanta

2.1. Ocena osiągnięcia naukowego, będącego podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę o ubieganie się o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Andrzej Stopczyński wskazał monografię pt. *Interes publiczny i ochrona klienta w przymusowej restrukturyzacji banku*, wydaną przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego w 2024 r. Recenzentkami wydawniczymi monografii były: prof. dr hab. Ewa Miklaszewska oraz dr Magdalena Kozińska.

Monografia liczy 246 stron, a jej treść została podzielona na pięć rozdziałów. Rozdział pierwszy dotyczy procesu przymusowej restrukturyzacji banku, zaś drugi zawiera przegląd europejskich banków uznanych za będące na progu upadłości lub zagrożone upadłością. Rozdział trzeci został poświęcony ocenie przesłanki interesu publicznego, rozdział czwarty ochronie klientów banku zagrożonego upadłością, zaś piąty decyzjom i działaniom podejmowanym w Polsce w stosunku do banków poddanych przymusowej restrukturyzacji. Struktura monografii wydaje się zatem spójna i logiczna. Jest to opracowanie o charakterze teoretyczno-empirycznym, poruszające problemy, których charakter pozwala bezdyskusyjnie ulokować monografię w obrębie dyscypliny ekonomia i finanse. Warto jednak zauważyć, że problem przymusowej restrukturyzacji banku, rozpatrywany w kontekście obowiązujących

regulacji prawnych, jest zagadnieniem dość wąskim i wysoce specjalistycznym, taki też charakter ma w konsekwencji oceniana monografia. Od innych opracowań na ten temat opublikowanych w Polsce, ale także za granicą, odróżnia ją oryginalne spojrzenie jakie przyjął Habilitant. O ile bowiem dotychczasowe publikacje koncentrowały się głównie na ramach prawnych i mechanizmie implementacji procesu *resolution* oraz jego aspektach instytucjonalnych, o tyle oceniana monografia skupia się na konsekwencjach tego procesu dla klientów zagrożonych banków.

Wybór problemu badawczego, mimo jego relatywnie wąskiego charakteru, oraz przyjętą przez Habilitanta perspektywę badawczą oceniam pozytywnie. Sposób rozwiązania problemu badawczego zasygnalizowanego w tytule monografii budzi jednak pewne wątpliwości i zastrzeżenia.

Rozpocznę od tych mających charakter metodyczny, a dotyczą one sformułowanych pytań badawczych oraz postawionych hipotez. Pierwsze pytanie badawcze brzmi: W jaki sposób przymusowa restrukturyzacja zwiększa poziom ochrony klientów banków? Po pierwsze, logicznie rzecz biorąc, przymusowa restrukturyzacja stawia klientów zagrożonego banku w gorszej sytuacji niż klientów „zdrowego” banku. Jeśli tak, to bardziej właściwe byłoby zapytanie o to, w jaki sposób proces *resolution* wpływa na poziom ochrony klientów takiego banku. Jednak biorąc pod uwagę rozważania zawarte w rozdziale 4 wydaje się, że Habilitantowi chodziło o zwiększenie poziomu ochrony klientów zagrożonego banku w wyniku wyboru ścieżki przymusowej restrukturyzacji w miejsce postępowania upadłościowego. Pytanie jest więc mało precyzyjne i w formie postawionej przez Habilitanta, wręcz niezrozumiałe. Mam także zastrzeżenie dotyczące pytania trzeciego, które brzmi: Czy możliwe jest przeprowadzenie przymusowej restrukturyzacji w bankach małych i średnich, nieposiadających wystarczającej kwoty zobowiązań kwalifikowalnych do umorzenia lub konwersji na kapitał? Pytanie to ma charakter zamknięty, więc odpowiedź na nie może brzmieć „tak” lub „nie”. W tym przypadku brzmi ona „tak” o czym Habilitant wiedział już w momencie postawienia go, ponieważ musiało to wynikać z jego wiedzy zawodowej, a ponadto analizuje takie przypadki w monografii. Stawianie pytania, na które zna się odpowiedź należy uznać za bezcelowe. Jeśli chciał postawić pytanie dotyczące zasadności wdrażania procesu *resolution* w kontekście wielkości banku to mógł zapytać o to jakie banki, pod względem wielkości, powinny być obejmowane procesem przymusowej restrukturyzacji. Druga uwaga dotyczy hipotez badawczych. Sformułowane w monografii hipotezy nie w pełni odpowiadają postawionym pytaniom badawczym, jedynie hipoteza H2 wiąże się z pierwszym pytaniem badawczym, pozostałe są od nich oderwane. Hipotezy są sformułowane prawidłowo, choć w hipotezie H3 mającej brzmienie: „Nieprecyzyjne zapisy Dyrektywy BRR dotyczące przesłanek uruchomienia *resolution* oraz zakresu umarzanych zobowiązań mogą skutkować podważeniem decyzji organu o przymusowej restrukturyzacji” lepiej było zastąpić przypuszczenie „mogą skutkować podważeniem decyzji” sformułowaniem „wpływają na zwiększenie ryzyka podważenia decyzji”. Cel główny monografii oraz cele szczegółowe zostały sformułowane poprawnie.

Rozdział pierwszy ma charakter wprowadzający. Przedstawiono w nim uwarunkowania i cele przymusowej restrukturyzacji na tle koncepcji interwencji państwa w funkcjonowanie banków, w celu zapewnienia stabilności sektora finansowego, ograniczenia ryzyka systemowego i zachowania zaufania do instytucji finansowych. Dalsza część tego rozdziału koncentruje się na regulacjach przyjętych w Unii Europejskiej, dotyczących tego

procesu, a w zasadzie głównie przedstawia mechanizm przymusowej restrukturyzacji wprowadzony Dyrektywą BRRD, ze wskazaniem źródeł jego finansowania oraz organów przeprowadzającymi ten proces. Opis obowiązujących regulacji uzupełnia tabela 1.2. zawierająca m.in. wyszczególnienie organów odpowiedzialnych za nadzór nad bankami i ich przymusową restrukturyzację w poszczególnych krajach UE. Szkoda, że Habilitant nie skomentował szerzej danych zawartych w tabeli, ani nie wskazał, które z przyjętych rozwiązań w tym zakresie uważa za najbardziej właściwe. Nie zajął też stanowiska w kwestii pożądanego momentu wszczęcia tego procesu, mimo, iż zauważył, że przymusowa restrukturyzacja była wszczynana z opóźnieniem - dopiero w momencie, gdy wartość funduszy własnych osiągała już wartość ujemną (tj. gdy bank był technicznie niewypłacalny). Podobna uwaga dotyczy braku sformułowania własnych propozycji dotyczących przesłanek niewypłacalności banku.

Rozdział drugi zawiera przegląd banków w krajach Unii Europejskiej, uznanych za instytucje będące na progu upadłości lub zagrożone upadłością (tzw. FOLTF), w latach 2015-2022, po wdrożeniu przez państwa członkowskie postanowień BRRD oraz wyniki analizy porównawczej tych podmiotów. Celem przeglądu była identyfikacja czynników wpływających w przypadku tych banków na ocenę przesłanki interesu publicznego oraz skutków przymusowej restrukturyzacji dla klientów tych banków. Podsumowaniem tego przeglądu jest tabela 2.3. przedstawiająca m.in. uzasadnienie pozytywnej oceny przesłanki interesu publicznego (wskazanie celów przymusowej restrukturyzacji) oraz zastosowane w trakcie tego procesu narzędzia. Dane te są ciekawe, jednak pożądana byłaby bardziej ustrukturyzowana analiza obu tych kwestii. O ile ocenie pozytywnej przesłanki procesu *resolution* został poświęcony kolejny rozdział pracy, o tyle kwestia zastosowanych narzędzi przymusowej restrukturyzacji nie została poddana dalej pogłębionej analizie i ocenie.

Za najbardziej wartościowy rozdział, dostarczający najciekawszych wniosków uważam rozdział trzeci poświęcony ocenie przesłanki interesu publicznego uzasadniającej uruchomienie procesu *resolution* w analizowanych bankach. Na początku Habilitant przedstawił krótko koncepcję interesu publicznego i odniósł ją do sektora finansowego, gdzie za działanie w interesie publicznym uznał działania mające na celu ochronę stabilności systemu finansowego. Następnie przedstawił sposób ujęcia tej kwestii w dyrektywie BRRD oraz skomentował szczegółowe kryteria oceny interesu publicznego sformułowane przez Jednolitą Radę ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (Single Resolution Board - SRB). W części empirycznej rozdziału poddał krytycznej analizie kryteria oraz sposób oceny przesłanki interesu publicznego przez krajowe organy *resolution*, opierając się na wynikach analizy celów wskazanych jako uzasadnienie przymusowej restrukturyzacji. Ponadto dokonał próby empirycznej identyfikacji wspólnych dla badanych krajów determinant oceny przesłanki interesu publicznego za pomocą metod ilościowych. Przeprowadzone analizy wskazały na brak jednoznacznego rozumienia interesu publicznego, co jest – zdaniem Habilitanta - konsekwencją nieprecyzyjnych kryteriów oceny tej przesłanki w dyrektywie BRRD. Habilitant wykazał również, że proces *resolution* jest często uruchamiany w przypadku niewielkich banków o lokalnej skali działania, by nie dopuścić do ich upadłości, a istotną przesłanką podejmowania takich decyzji jest chęć ochrony interesów klientów tych banków, którymi są najczęściej klienci indywidualni lub jednostki samorządowe.

Kwestię ochrony klientów banku zagrożonego upadłością Habilitant szerzej analizuje w rozdziale czwartym. W rozdziale tym, po krótkim wstępie teoretycznym, Habilitant przedstawia konsekwencje przymusowej restrukturyzacji dla klientów banku w świetle dyrektywy BRRD, a następnie analizuje znaczenie innych czynników wpływających na ochronę interesów klientów, do których zalicza: moment podjęcia decyzji o przymusowej restrukturyzacji, wybór jej ścieżki determinujący rodzaj stosowanych narzędzi oraz zdolność zagrożonego banku do absorpcji strat. Analiza ta ma jednak wyłącznie charakter teoretyczny tj. została oparta na istniejącej literaturze. Wydaje się, że Habilitant mógł pójść dalej i uzupełnić ją o doświadczenia analizowanych banków w zakresie tych czynników. W części empirycznej rozdziału Habilitant podejmuje próbę oszacowania kosztów, jakie ponieśliby wierzyciele banku i fundusze publiczne (fundusz przymusowej restrukturyzacji i fundusz gwarantowania depozytów) w przypadku uruchomienia procesu *resolution*, w porównaniu z likwidacją banku w procesie upadłościowym. Z porównania tego wynika, że koszty dla klientów banków byłyby mniejsze w przypadku przymusowej restrukturyzacji, ze względu na większą kwotę aktywów zachowanych w zagrożonych w bankach. Warto jednak zauważyć, że wniosek taki został wyciągnięty na podstawie wycen wymaganych przez dyrektywę BRRD, którymi Habilitant dysponował dla zaledwie pięciu przypadków zagrożonych banków (w tym czterech z Polski). Biorąc pod uwagę krytyczną ocenę wiarygodności dokonywanych wycen w literaturze przedmiotu, którą Habilitant zresztą podziela, oraz niewielką liczbę analizowanych banków wniosek ten należy potraktować z dużą ostrożnością. Obliczenia Habilitanta mogą być bowiem obciążone wadami sporządzonych wycen. Pozytywnie oceniam jednak fakt, że Habilitant zadał sobie trud skonstruowania modelu teoretycznego pozwalającego na oszacowanie kosztów ponoszonych przez wierzycieli banku oraz fundusze publiczne w przypadku przymusowej restrukturyzacji małych i średnich banków oraz porównanie ich z kosztami ponoszonymi w postępowaniu upadłościowym, co może stanowić pomoc w wyborze optymalnego sposobu postępowania z zagrożonym bankiem. Szkoda tylko, że Habilitant nie podjął próby empirycznej weryfikacji tego modelu, która pozwoliłaby na ocenę przyjętych założeń oraz sprawdzenie trafności modelu, jakości jego dopasowania, czy też ograniczeń. Sformułowane zastrzeżenia kazały w konsekwencji podchodzić z dużą ostrożnością do stwierdzenia Habilitanta o weryfikacji hipotezy H2.

W ostatnim rozdziale Habilitant zaprezentował działania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oraz innych organów w przymusowej restrukturyzacji polskich banków, biorąc pod uwagę sytuację finansową tych banków, moment podjęcia decyzji o przymusowej restrukturyzacji oraz wybór narzędzi i zakresu umorzeń. Dokonał również oceny tych działań pod kątem wiarygodności procesu *resolution* oraz jego konsekwencji dla klientów banku. Najciekawszą część tego rozdziału stanowi pkt. 5.5. (podsumowanie), w którym Habilitant dokonał porównania opisanych wcześniej przypadków zauważając, że wspólną cechą analizowanych przypadków (poza PBS w Sanoku) było dążenie do zapewnienia pełnej ochrony wkładów wszystkich deponentów. Zauważył także, że przypadki przymusowej restrukturyzacji banków w Polsce wpisują się w zasygnalizowaną przez niego wcześniej tendencję do unikania upadłości banków, w tym także tych mających zasięg lokalny i będących podmiotami średnimi lub małymi w skali kraju. Bardzo zdawkowo została potraktowana jednak kwestia skarg klientów dotyczących m.in. umorzenia obligacji podporządkowanych, która ze względu na jej

kluczowe znaczenie dla weryfikacji hipotezy H3 powinna zostać wyeksponowana w treści tego rozdziału.

W zakończeniu Habilitant dokonał podsumowania zawartych w monografii rozważań oraz przeprowadzonych analiz teoretycznych i empirycznych odnosząc się do sformułowanych hipotez badawczych oraz celów szczegółowych pracy. Zrobił to w sposób kompletny i przekonujący wykazując się umiejętnością syntetycznego formułowania wniosków. Zabrakło jedynie odniesienia się do postawionych pytań badawczych (w tym zwłaszcza do drugiego i trzeciego). Habilitant formułuje także, choć w sposób bardzo ogólny pewne postulaty dotyczące udoskonalenia istniejących regulacji odnoszących się do procesu *resolution*, w tym wprowadzenia bardziej precyzyjnych kryteriów ilościowych wszczęcia przymusowej restrukturyzacji oraz progów wymuszających podjęcie takiej decyzji, co w jego przekonaniu znacząco poprawiłoby przewidywalność działań organów państwowych, ograniczając niepewność w sektorze bankowym. Bardzo pożądana, jego zdaniem, byłaby także zmiana sposobu oceny przesłanki interesu publicznego. Postulatom tym nie towarzyszą jednak autorskie propozycje zmian, czego można byłoby oczekiwać od osoby mającej tak dużą wiedzę i doświadczenie zawodowe w obszarze *resolution*.

Monografia jest napisana klarownym i precyzyjnym językiem, mimo złożoności poruszanej problematyki, zaś rozważania są lustrowane licznymi tabelami i rysunkami. Szkoda, że na tych ostatnich Habilitant nie pokazuje wartości, co nieco utrudnia analizę prezentowanych na nich danych. Pozytywnie oceniam materiały źródłowe wykorzystane w monografii – są wystarczająco liczne, aktualne i w większości ściśle związane z poruszaną problematyką. Wykorzystano w niej też dorobek międzynarodowy – w literaturze dominują bowiem źródła anglojęzyczne. Habilitant nie ustrzegł się jednak pewnych usterek formalnych. Najczęstszą z nich jest używanie określenie dyrektywa BRR, zamiast dyrektywa BRRD. Rozumiem intencję Habilitanta, by unikać powtórzenia słowa dyrektywa zawartego już w skrócie BRRD. Warto jednak zauważyć, że w przypadku wielu dyrektyw unijnych używane są podobne skróty i zawsze ich użycie jest podobne, tj. pisze i mówi się dyrektywa MIFiD, a nie dyrektywa MIFi czy też dyrektywa PSD, a nie dyrektywa PS.

Mimo pewnych uwag i zastrzeżeń dotyczących monografii moja ocena jej wartości merytorycznej jest zasadniczo pozytywna. Jest to wartościowa pozycja, która zawiera wnioski istotne dla regulatorów zajmujących się procesem *resolution*. Wysoko oceniam wiedzę Habilitanta oraz jego orientację w kwestiach dotyczących procesu przymusowej restrukturyzacji banków. Wąski charakter analizowanej problematyki i skupienie rozważań głównie na kwestiach regulacyjnych, a w zasadzie na jednej regulacji tj. dyrektywie BRRD, bez osadzenia problemu badawczego w szerszym kontekście teoretycznym nie pozwala mi jednak uznać, że wnosi ona znaczny wkład do rozwoju dyscypliny ekonomia i finanse. Habilitant zastosował wprawdzie oryginalne podejście do poruszanej problematyki (perspektywa klientów zagrożonych banków) i zastosował metody ilościowe w analizie procesu decyzyjnego dotyczącego *resolution*, jednak warstwa teoretyczna jest w monografii dość uboga. Ponadto często brakuje zajęcia własnego stanowiska w omawianych kwestiach, a także prób sformułowania własnych propozycji zmian regulacyjnych, które mogłyby pomóc uniknąć przypadków opisanych w monografii, stanowiących pewnego rodzaju „nadużywanie” istniejących regulacji dla ratowania banków, których upadłość nie byłaby w stanie zagrozić

stabilności systemu bankowego, czy szerzej finansowego. Ponadto w wielu przypadkach analiza prezentowanych informacji oraz danych jest dość powierzchowna.

Zatem pomimo, tego, że monografia zawiera interesujące rozważania i wątki, uważam, że nie wnosi ona znacznego wkładu do nauki w dyscyplinie ekonomia i finanse.

2.2. Ocena pozostałej aktywności naukowo-badawczej Habilitanta

Dorobek publikacyjny autorski i współautorski dr. Andrzeja Stopczyńskiego, po uzyskaniu stopnia doktora nauk ścisłych i przyrodniczych, w dyscyplinie nauk fizycznych obejmuje łącznie 22 pozycje, z tego 12 można zaliczyć do dorobku naukowego punktowanego. Na pozostałe 10 publikacji składają się 1 rozdział w podręczniku, 7 preprintów tzw. *working papers*, w tym 3 współautorskie oraz współautorstwo 2 raportów. Te ostatnie pozycje nie zostaną poddane dalszej ocenie.

W skład dorobku punktowanego wchodzi:

- 1 monografie (stanowiąca główne osiągnięcie naukowe),
- 3 rozdziały w monografiach wieloautorskich (w tym 1 wydanej za granicą)
- 8 artykułów w czasopismach naukowych, w tym 3 we współautorstwie.

Trzy spośród tych ostatnich, w tym jedno współautorski, zostały opublikowane w czasopismach indeksowanych w Web of Science Core Collection oraz Scopus posiadających Impact Factor: 0,4, 0,5 oraz 4,859). Miejsce publikacji pozostałych artykułów monografii oraz rozdziałów w monografiach i innych recenzowanych opracowaniach naukowych oceniam umiarkowanie pozytywnie. Większość artykułów została napisana w j. angielskim i opublikowana w czasopismach zagranicznych, jednak o dość niskiej punktacji (większość to czasopisma mające 40 pkt wg wykazu MNiSzW, jedno – 70 pkt.). Liczba punktów nie może być miarą jakości publikacji, jednak tę ostatnią trudno ocenić, ponieważ Habilitant nie załączył do dokumentacji kopii pozostałych publikacji, za wyjątkiem jednego artykułu pt. *Estimating the Required Amount of a Bank's Loss-Absorbing Capacity*, który ukazał się w czasopiśmie *Emerging Market Finance and Trade* w 2021 r. Jeśli chodzi o miejsce publikacji rozdziałów w monografiach to wyróżnić należy rozdział, który ukazał się w monografii pt. *Post-Crisis Growth and Integration in Europe*, która została wydana w 2011 r. przez prestiżowe wydawnictwo Edward Elgar Publ. Ltd (wydawnictwo II poziomu). Pozostałe rozdziały ukazały się w monografiach wydanych przez CH Beck (2016) oraz Oficynę Allerhanda (2013). Warto jednak zauważyć, że rozdział w monografii wydanej przez wydawnictwo CH Beck ma charakter raczej podręcznikowy.

Stopień upowszechnienia dorobku dr. Andrzeja Stopczyńskiego mierzony wskaźnikami cytowalności jest ponadprzeciętny, jednak warto podkreślić, że przytłaczająca liczba cytowań pochodzi z okresu przed uzyskaniem stopnia doktora i dotyczy jego publikacji w dyscyplinie nauk fizycznych. Wskaźniki cytowalności jego prac opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora są niskie. Według Google Scholar (Publish or Perish) jego prace w tym okresie były cytowane 40 razy (h-index = 4). Jeszcze niższe są wskaźniki cytowań w bazach międzynarodowych: według Web of Science Core Collection jego 3 indeksowane tam publikacje były cytowane łącznie 1 raz (h-index = 1), zaś według bazy Scopus – jego 4 indeksowane tam publikacje były cytowane łącznie 2 razy (h-index = 1).

Wskaźniki te nie zaskakują, ponieważ są konsekwencją niewielkiej liczby publikacji. Dwanaście publikacji mających charakter naukowy przygotowanych w ciągu 31 lat to liczba bardzo skromna. Wynika to zapewne z faktu, że Habilitant poświęcił się w zdecydowanej większości tego czasu karierze zawodowej powiązanej z pracą w sektorze bankowym oraz instytucjach publicznych związanych z sektorem finansowym. Kryteria oceny dorobku zawarte w ustawie z dnia 20 lipca 2018 roku, art. 219 ust. 1 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nie przewidują jednak możliwości odmiennej oceny dorobku naukowego dla osób związanych przez większość czasu po uzyskaniu stopnia doktora z praktyką gospodarczą. Zgodnie z ustawą, poza posiadaniem w dorobku osiągnięcia naukowego, stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, Habilitant powinien wykazać się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej. W praktyce oznacza to wymóg realizowania badań naukowych i aktywnego publikowania, a także współpracy z innymi uczelniami krajowymi i zagranicznymi.

Aktywność publikacyjna jest ściśle związana z aktywnością badawczą. Na podstawie informacji zawartych w Wykazie dorobku habilitacyjnego można stwierdzić, że w okresie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora Habilitant uczestniczył w czterech projektach badawczych (w tym jeden jest w toku). Nie zaliczyłam do aktywności badawczej udziału w badaniach przeprowadzonych na zlecenie Rzecznika Finansowego, ponieważ informacji zamieszczonej w dokumentacji nie wynika, by był to udział aktywny (tj. w charakterze członka lub kierownika zespołu badawczego). Trzy projekty Habilitant zaliczył do kategorii projektów finansowanych w trybie konkursowym, jednak tylko w przypadku jednego (realizowanego w latach 2000-2004 i dotyczącego metod matematycznych wykorzystywanych w analizie rynków i instrumentów finansowych w Polsce) podaje dane pozwalające na zweryfikowanie tej deklaracji. W przypadku pozostałych dwóch nie podaje takich informacji, a ich opis wskazuje raczej na to, że były one finansowane w trybie pozakonkursowym.

Projekt pt. „Nieprawidłowości na rynku usług finansowych a decyzje konsumentów w świetle teorii planowanego działania Ajzena, uwagi Fishera oraz procesualnego modelu perswazji McGuire'a", został zakończony, a jego efektem są 3 publikacje, w tym dwie współautorskie. Jeden artykuł współautorski ukazał się w czasopiśmie *Czech Journal of Economics and Finance*, indeksowanym w Web of Science Core Collection, Scopus Impact Factor 0.5, SJR 0.216.

Drugi projekt pt. „Analiza i ocena zjawisk naruszania bezpieczeństwa obrotu gospodarczego i konsumenckiego na rynkach finansowych i w sektorze instytucji finansowych" nie został jeszcze zakończony, według deklaracji Habilitanta ma on stanowić podstawę przygotowania dwóch monografii, jednak jak dotąd nie zaowocował żadną publikacją.

Niestety nie jestem w stanie ocenić rezultatów zrealizowanych projektów badawczych. W przypadku pierwszego z nich do dokumentacji nie zostały bowiem dołączone publikacje będące jego efektem, zaś w przypadku drugiego brak jeszcze efektów w postaci publikacji.

Informacje zawarte w dokumentacji dotyczące udziału dr. Andrzeja Stopczyńskiego w projektach badawczych są zatem nader skromne. Można domniemywać, że środki na ich realizację (poza jednym) nie zostały pozyskane w trybie konkursowym. Spośród trzech projektów dwa nie były przy tym związane z zasadniczym obszarem zainteresowań naukowych Habilitanta. Tylko projekt pt. *Determinants of bank's intrinsic loss-absorbing capacity* realizowany w latach 2023-2025 wpisuje się w ten obszar. Brak jednak informacji dotyczących

choćby składu zespołu badawczego, co pozwoliłoby na lepszą ocenę projektu i roli dr. Andrzeja Stopczyńskiego w jego realizacji.

Podsumowując, biorąc pod uwagę liczbę publikacji oraz stopień ich upowszechnienia, liczbę zrealizowanych projektów badawczych oraz ich dotychczasowe efekty nie jestem w stanie pozostałej aktywności naukowo-badawczej Habilitanta ocenić jako wystarczającej do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

3. Ocena istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej

Trudno znaleźć w dokumentacji jakiegokolwiek informacje, które byłyby potwierdzeniem spełnienia warunku sformułowanego w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (art. 219 ust. 1 pkt. 3) zgodnie z którym Habilitant powinien wykazać się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej. Działalność międzynarodowa dr. Andrzeja Stopczyńskiego opisana w Wykazie osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej ekonomia i finanse nie miała bowiem charakteru aktywności naukowej. Wynikała ona z pełnionych przez niego funkcji w instytucjach publicznych odpowiedzialnych za nadzór oraz stabilność systemu finansowego. Można domniemywać, że jest on uznanym ekspertem, jednak informacje zawarte w dokumentacji nie pozwalają uznać, że kryterium istotnej aktywności naukowej w sensie współpracy z innymi uczelniami/instytucjami naukowymi krajowymi i zagranicznymi zostało spełnione.

Nie zmienia tej oceny fakt udziału Habilitanta w konferencjach naukowych, ponieważ konferencji mających taki charakter, na których Habilitant wygłaszał referat było relatywnie niewiele (około 10 – krajowych i zagranicznych łącznie). Ściśle związane z aktywnością zawodową, a nie naukową, były także odbyte przez niego staże zagraniczne.

4. Dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski

Aktywność dydaktyczna dr. Andrzeja Stopczyńskiego, do czasu zatrudnienia w Uniwersytecie Łódzkim, była – co zrozumiałe – dość rozproszona:

- w latach 1997–2007 prowadził wykłady i ćwiczenia z wyceny instrumentów finansowych oraz zarządzania ryzykiem finansowym na Wydział Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego oraz w Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie,
- w latach 2012–2014 prowadził wykłady i seminaria dla pracowników banków centralnych krajów rozwijających się, objętych programem Partnerstwa Wschodniego, w ramach współpracy technicznej Narodowego Banku Polskiego oraz jako wykładowca Toronto Centre,
- w latach 2017–2018 prowadził zajęcia z matematyki finansowej oraz statystyki matematycznej na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego.

Ponadto w latach 2010–2019 Habilitant był członkiem Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych, powołanym przez Przewodniczącego KNF. W ramach jej prac przygotowywał i oceniał zadania z zakresu matematyki finansowej, statystyki oraz wyceny i zarządzania portfelami instrumentów kapitałowych, dłużnych i pochodnych.

Od 2017 r. dr Andrzej Stopczyński prowadzi wykłady i ćwiczenia na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego z przedmiotów dotyczących zarządzania i nadzoru nad bankami: Zarządzanie ryzykiem, Ryzyko w bankowości, Nadzór nad rynkiem finansowym. Kontrola wewnętrzna w bankach, Adekwatność kapitałowa, Analiza ryzyka klienta. Prowadził również zajęcia w językach obcych (angielskim oraz niemieckim) z matematyki finansowej. Do czasu sporządzenia dokumentacji dr Andrzej Stopczyński wypromował 10-ciu licencjatów oraz był recenzentem 5-ciu prac licencjackich. Jest to dość skromna liczba, biorąc pod uwagę długość okresu objętego oceną. Ponadto Habilitant jest koordynatorem kilku przedmiotów na studiach I i II stopnia.

Z dokumentacji wynika, że dr Andrzej Stopczyński jest autorem jednego rozdziału w podręczniku pod red. Krzysztofa Jajugi pt. *Zarządzanie ryzykiem* (wyd. 2) Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2029 (rozdział pt. *Zarządzanie ryzykiem w banku*).

Aktywność organizacyjna Habilitanta jest niewielka. Od 2019 r. kieruje Zakładem Rynków Finansowych, Bankowości i Ubezpieczeń w Instytucie Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi, ponadto od 2019 r. jest członkiem Rady Naukowej tego Instytutu. W dokumentacji brak informacji na temat dorobku popularyzatorskiego Habilitanta.

Biorąc powyższe pod uwagę działalność dydaktyczną Habilitanta oceniam pozytywnie, ocena aktywności organizacyjnej jest ledwie zadowalająca, a popularyzatorskiej - negatywna.

Konkluzja końcowa

Przeprowadzona w recenzji analiza osiągnięć naukowo-badawczych dr. Andrzeja Stopczyńskiego, a także jego dorobku dydaktycznego, organizacyjnego oraz popularyzatorskiego po uzyskaniu przez niego stopnia doktora pozwoliła wyróżnić w tym dorobku elementy zasługujące na ocenę pozytywną lub przynajmniej zadowalającą, ale również takie, które uzyskały ocenę słabą lub zostały ocenione negatywnie. Do tych pierwszych zaliczyłam: monografię wskazaną przez niego jako osiągnięcie stanowiące podstawę postępowania habilitacyjnego oraz dorobek dydaktyczny. Chcę jednak podkreślić, że pomimo tego, iż monografia zawiera interesujące rozważania i wątki, w mojej opinii nie wnosi ona znacznego wkładu do nauki w dyscyplinie ekonomia i finanse. Pozostała aktywność naukowo-badawcza Habilitanta, w tym jego dorobek publikacyjny są, moim zdaniem, niewystarczające do ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. W moim przekonaniu Habilitant nie wykazał także spełnienia warunku istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzam, iż Habilitant nie spełnia warunków uzyskania stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie dyscypliny ekonomia i finanse, określonych w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r, Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.).

Katowice, 1 października 2025 r.